

Jaarverslag 2017

smpr
meldpunt
seksueel misbruik in de kerk

Postbus 6028
3503 PA Utrecht
(030) 303 85 90
info@smpr.nl
www.smpr.nl

Inhoud

1.	Van het interkerkelijk bestuurlijk overleg	3
2.	Beleidsvoornemens	4
3.	Wat is in 2017 bereikt?	4
4.	Meldingen en begeleidingen	6
5.	Toekomstplannen	6

In SMPR werken samen:

Protestantse Kerk
Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland
Oud-Katholieke Kerk van Nederland
Remonstrantse Broederschap
Doopsgezinde Broederschap
Evangelische Broedergemeente
Zevende-dags Adventisten
Leger des Heils

1. Van het interkerkelijk bestuurlijk overleg (IBO)

In 2017 waren er drie vergaderingen van het IBO. Uiteraard bespraken we met de coördinator, Lenny van den Brink, de rapportage van het werk dat vanuit het Meldpunt SMPR gebeurt. Daarnaast was er aandacht voor de wijze waarop de uitgangspunten die vastgelegd zijn in protocollen en procedures werden uitgevoerd.

Zo spraken de IBO leden vanuit de Protestantse Kerk met het Generale College voor het Opzicht en met het Moderamen. In die gesprekken ging het niet om uitvoeringsvraagstukken, maar om de meer beleidsmatige kant rond knelpunten die vanuit de uitvoering via de rapportage van de coördinator naar voren kwamen. De tijd die het kerkelijke organen kost om bij elkaar te komen en besluiten te nemen rond een melding of klacht wordt door de benadeelde bijvoorbeeld als zeer lang en daarmee als onnodig zwaar ervaren. Het valt ons als IBO ook op dat er in de Protestantse Kerk in de juridische afhandeling geen schadevergoeding geregeld is voor de benadeelde; slachtofferbeleid zou een meer beleidsmatige aanpak verdienen. Deze gesprekken werden op verschillende niveaus binnen de Protestantse Kerk gevoerd. Het ligt in de verwachting dat andere leden van het IBO hierover waar nodig vergelijkbare gesprekken kunnen voeren in eigen kring.

We hebben ook gesproken over de resultaten van de nulmeting die in 2016 werd uitgevoerd. De nulmeting ging over de bekendheid van SMPR in eigen kring. Daar viel nogal wat te verbeteren. We riepen elkaar op om verbeterplannen voor de eigen kerk op te stellen. Daar merkten we hoe de situatie per kerk enorm kan verschillen, maar ook dat het niet meevalt om brede aandacht te krijgen voor preventie van seksueel misbruik.

In het IBO ontstond ook behoefte om inhoudelijke vragen te bespreken. Zo sneden we het heikele thema 'vergeving' aan en verkenden we de voetangels en klemmen. Uiteindelijk besloten we tot een minisymposium voor kerkelijk kader, dus voor een kleine kring. Rapportages van de coördinator lieten zien dat er in gemeenten vaak een sterke behoefte aan verggeving bestaat, maar dat dat niet in het belang van de benadeelde is. Gemeentebegleiters en vertrouwenspersonen hebben behoefte aan een verkenning van de mogelijkheden en onmogelijkheden. Dat werd de werkdoelstelling van het symposium: de behoefte aan, maar vooral de mogelijkheden en onmogelijkheden van verggeving verkennen. De dag is gepland op 4 april 2018, zie verder 3.5.3.

We namen afscheid van Madelon Comvasius, die in het IBO de Zevende-dags Adventisten vertegenwoordigde. Zij is opgevolgd door Oliver Yeboah.

De samenstelling van het IBO per 1 januari 2018 was daarmee als volgt:

Niek Brunsveld, namens de Protestantse Kerk

Oliver Yeboah, namens de Zevende-dags Adventisten

Dorette van Houten, namens de Bond van Vrije Evangelische Gemeenten in Nederland

Corrie Jongejans, namens het Leger des Heils

Age Kramer, namens de Oud-Katholieke Kerk van Nederland

Gloria-Jeanne de Meijer, namens de Remonstrantse Broederschap

Machteld Stam, namens de Doopsgezinde Broederschap

Mark de Vos, namens de Evangelische Broedergemeente

Marja Meerburg, namens de Protestantse Kerk

Heleen Zorgdrager, namens de Protestantse Kerk

Robert de Vos, namens de Protestantse Kerk

Age Kramer, voorzitter IBO

2. Beleidsvoornemens

SMPR werkt aan een veilige kerk voor iedereen. Seksueel misbruik in pastorale en gezagsrelaties is onaanvaardbaar. SMPR is een veilige plek voor mensen die seksueel misbruik ervaren hebben, voor degenen die bij hen betrokken zijn en voor de betrokken gemeenten en parochies.

SMPR werkt aan de volgende doelstellingen:

- 1 Professioneel handelen
- 2 Vergroten van bekendheid
- 3 Kennis delen
- 4 Naar een rechtvaardige kerk
- 5 Naar een veilige kerk

3. Wat is in 2017 bereikt?

3.1 Professioneel handelen

3.1.1 Vertrouwenspersonen en gemeentebegeleiders

In 2017 zijn twee gemeentebegeleiders actief geweest, één begeleiding liep door vanuit 2016 en één nieuwe begeleiding is gestart. Vertrouwenspersonen hebben acht mensen begeleid, voor vier personen is die begeleiding in 2017 begonnen, de vier andere begeleidingen waren al eerder gestart.

3.1.2 Intervisie en overleg

Alle vertrouwenspersonen en gemeentebegeleiders zijn, onder leiding van de coördinator, een aantal keren bijeengekomen voor intervisie, uitwisseling van informatie en advisering aan het IBO.

In de begeleidingssituaties zijn, wanneer dat nodig en procedureel toegestaan was, contacten gelegd met de beroepskrachten en leden van de besturen, colleges en commissies van de kerken.

3.1.3 Werkmap voor gemeentebegeleiders

Eind mei verscheen onder verantwoordelijkheid van SMPR de werkmap voor gemeentebegeleiders met de titel 'Ga er maar aan staan! Handboek voor gemeentebegeleiders SMPR'. Deze werkmap bevat achtergrondinformatie die nodig is voor de begeleidingen van de gemeenten in situaties van misbruik in pastorale en gezagsrelaties. Het redactiewerk voor 'Ga er maar aan staan!' is gedaan door een vrijwilliger. De dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk zorgde voor de productie ervan.

3.1.4 Nazorg

Nazorg aan slachtoffers en lotgenotencontact gebeurt via de themadagen van VPSG (www.vpsg.nl), die via SMPR-kanalen ook aan de contacten van SMPR worden aangeboden.

3.2 Vergroten van bekendheid

3.2.1 Meldpunt nu ook voor jeugdwerk

SMPR is sinds 2017 ook het meldpunt voor seksueel misbruik in pastorale en gezagsrelaties waarbij minderjarigen betrokken zijn. In februari en maart zijn vrijwilligers in een training voor vertrouwenspersonen specifiek opgeleid om kinderen en jongeren, alsmede hun ouders te kunnen begeleiden. Via JOP (Jong Protestant), de jongerenorganisatie van de Protestantse Kerk, is hieraan bekendheid gegeven. De teksten op jop.nl/veiligjeugdwerk zijn doorgenomen op toepasbaarheid binnen het SMPR-beleid en hier en daar herzien.

3.2.2 Meer bewustwording en voorlichting

De SMPR-coördinator is per 1 januari 2017 ook benoemd als specialist Veilige Gemeente bij de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk. Daardoor is er nu één adres voor de vragen over grensoverschrijdend gedrag en de preventie daarvan. In het project 'Veilige Gemeente' heeft zij *know how* verzameld en adviezen voor gemeenten van de Protestantse Kerk geformuleerd. In 2018 zal dat leiden tot het meer pro-actief voorlichten van gemeenten van de Protestantse Kerk over preventief plaatselijk beleid. Alle kennis en adviezen zijn ook beschikbaar voor de andere bij SMPR aangesloten kerkgenootschappen.

3.3 Kennis delen

3.3.1 Samenwerking van de meldpunten

De coördinatoren van SMPR en de drie andere meldpunten - SGL (van de evangelische en pinkstergemeenten), Het Meldpunt (van de kleinere confessionele kerken) en het Meldpunt Grensoverschrijdend gedrag (van de Rooms-Katholieke Kerk) - hebben regelmatig contact gehad. Informatie wordt uitgewisseld, ervaringen en kennis worden gedeeld. We werken samen om de website www.eenveiligekerkerk.nl, die nog in de lucht is na afsluiting van het Movisie-project 'Een Veilige Kerk', te gaan gebruiken als portal voor het ontsluiten van beschikbare informatie. Het Meldpunt heeft hierin de lead.

3.4 Naar een rechtvaardige kerk

3.4.1 Voorstellen voor protocol en procedure

De vertegenwoordigers van de Protestantse Kerk in het interkerkelijk bestuurlijk overleg van SMPR (IBO-SMPR) hebben met het moderamen van de Protestantse Kerk gesproken over het protocol voor gemeenten en de klachtenprocedure. Er zijn voorstellen neergelegd over gebruik van het protocol door gemeenten, over de termijnen in de klachtenprocedure en over slachtofferbeleid. Deze voorstellen worden momenteel uitgewerkt.

De andere bij SMPR aangesloten kerken kunnen de conclusies en uitwerkingen daarna gebruiken om voorstellen binnen hun eigen kerk neer te leggen.

3.4.2 Oud-Katholieke Kerk

De Oud-Katholieke Kerk van Nederland werd in 2017 tweemaal geschokt door een confrontatie met zaken van seksueel misbruik. Als lid van SMPR heeft de OKKN daarop de mogelijkheid van melden bij SMPR nadrukkelijk onder de aandacht gebracht.

3.5 Naar een veilige kerk

3.5.1 #MeToo

Via de hashtag #MeToo hebben velen vanaf eind 2017 via sociale media ervaringen van seksueel misbruik gedeeld. Op de website van SMPR hebben we aangegeven dat men ook met ons contact kan opnemen indien men een verhaal kwijt wil.

Er was geen significante toename van het aantal meldingen. Het grootste deel van de toename van 5 meldingen in 2016 naar 13 meldingen in 2017 had eerder in het jaar al plaatsgevonden. Bij het meldpunt kwamen wel opvallend meer vragen over preventie en andere informatie.

3.5.2 Gratis VOG voor vrijwilligers in het jeugdwerk

Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft via het CIO (Interkerkelijk contact in overheidszaken) de Protestantse Kerk betrokken bij de mogelijkheid om voor vrijwilligers in het jeugdwerk gratis

VOG's aan te vragen. Voor vrijwilligers in het reguliere jeugdwerk en in de Rooms-Katholieke Kerk is dit al mogelijk. Gemeenten van de Protestantse Kerk hebben geen eigen KvK-nummer en kunnen daardoor geen gebruik maken van e-herkenning, wat voor de gratis aanvraag bij Justis nodig is. Er is in 2017 gewerkt aan een route om via de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk wel een digitale aanvraag mogelijk te maken. In 2018 zal dit worden gerealiseerd.

3.5.3 Vergeving na seksueel misbruik in het pastoraat: niet vanzelfsprekend!

Marie Christine Hansen-Couturier, studente aan de PThU, heeft contact gezocht met SMPR voor haar masterscriptie over vVergeving. Ze heeft haar scriptie toegespitst op vergeving in situaties van seksueel misbruik in het pastoraat. Te snel (of überhaupt) spreken over vergeving voelt voor de meeste benadeelden als zeer onveilig. Er is een studiedag voorbereid om met alle bij SMPR betrokkenen na te denken over de (on)mogelijkheid van vergeving in situaties als deze. De studiedag vindt begin 2018 plaats. Er zullen, naast Marie Christine Hansen, meer sprekers worden uitgenodigd.

4. Meldingen en begeleidingen in 2017

Aantal meldingen, begeleidingen en overige vragen in 2017

	Nieuwe meldingen van seksueel misbruik in een pastorale of gezagsrelatie	Begeleidingen door vertrouwenspersonen	Gemeente-begeleidingen	Ingediende klachten (zoals bekend bij SMPR)	Overige gerelateerde vragen
2017	13	8	1	1	25
2016	5	5	2	0	21
2015	9	5	2	2	30

De vragen in de laatste kolom zijn divers. Een aantal gaat over hoe om te gaan met daders in de gemeente, over pastorale zorg aan slachtoffers, over hoe te voorkomen dat een situatie in de doofpot belandt of over het doorbreken van het ambtsgeheim.

5. Toekomstplannen

Het is weer tijd voor een nieuw beleidsplan. In 2018 evalueren we het huidige beleidsplan en formuleren we opnieuw doelen en aanpak. Een belangrijk punt van aandacht daarin is het vergroten van de bewustwording in de kerken over de risico's van misbruik en hoe preventie centraal te stellen. We gaan aandacht besteden aan het thema 'vergeving' en zullen dat uitwerken naar handvatten voor de begeleiders van SMPR.

Samen met de andere kerkelijke meldpunten werken we verder aan de informatieve website 'Een Veilige Kerk'.

Uiteraard staan de gemeentebegeleiders en vertrouwenspersonen weer klaar voor onze hoofdtaak: het ondersteunen van benadeelden en gemeenten in situaties van seksueel misbruik in het pastoraat.

En werken we hard door aan het voorkomen daarvan door onze voorlichting en adviezen.